

Universiteit Utrecht 5 juli 2023

Sporen van slavernij; praat mee

Lezing van dr. Joyce Sylvester

Ten kon drai. Tijden zijn veranderd. *Den keti koti, brada, sisa.* De ketenen zijn verbroken, broeder, zuster. *Ten kon drai.* Tijden zijn veranderd. *Den keti koti, fu tru.* De ketenen zijn verbroken, echt waar.

Met deze historische woorden hoorde we Koning Willem Alexander zijn toespraak eindigen in het Oosterpark te Amsterdam tijdens de herdenking van 150 jaar afschaffing slavernij in 1863. Ik mocht daarbij aanwezig zijn en zag en hoorde om me heen de impact van de woorden die de Majesteit uitsprak.

Vandaag neem ik jullie, in deze bijzondere ambiance die de Universiteit Utrecht als ook mijn Alma Mater is, graag mee in mijn verhaal. Het is gestructureerd in vijf onderdelen die begint met mijn start in het leven en het belang van kansengelijkheid, ik noem dit 'het perspectief'. Vervolgens neem ik jullie mee naar een aantal momenten tijdens de uitoefening van mijn ambt zoals ik dat heb ervaren. Ik vat deze ervaringen samen onder de noemer 'realiteit'. Daarna kom ik bij de taak en opdracht van de staatscommissie tegen discriminatie en racisme onder de titel 'verandering' en eindig ik met de betekenis van de universiteit waar ik hoopvol over gestemd ben en dat is voor mij de 'toekomst'. Dit alles in zo'n twintig minuten.

De start

En als ik het heb over die persoonlijke start dan kan het in mijn geval niet anders dan dat ik u mee neem de Atlantische Oceaan over naar Suriname, gelegen tussen Frans en Brits Guyana en boven Brazilië, want daar komt mijn familie vandaan.

Tegenwoordig is het ruim 9 uur vliegen.

In 1963 toen mijn vader en moeder vanuit Suriname naar Nederland kwamen waren de vliegreizen aanzienlijk meer. 20 uur om precies te zijn. De vlucht met de DC-7 ging via Frankfurt, Lissabon en Zurich. Een rechtstreekse vlucht van Paramaribo naar Amsterdam en vice versa

bestond nog niet. Mijn vader maakte net als vele anderen de overtocht naar Nederland vanwege de kosten met de boot. Die reis ging via Trinidad en Londen en duurde 6 weken.

Van 1667 tot 1954 was Suriname een kolonie van Nederland en daarna een land binnen het Koninkrijksverband. Op 25 november 1975 werd Suriname onafhankelijk. Als je verder wilde leren moest je naar Nederland komen, daar in Nederland was het mogelijk om jezelf verder te ontwikkelen en om een stapje verder te komen in het leven.

Mijn vader wilde naar de uitgebreide technische school en mijn moeder naar de opleiding om verpleegkundige te worden. Ze had een advertentie gelezen in de Libelle, die in Suriname grif werd gelezen. Jonge vrouwen werden gevraagd om naar Nederland te komen om tegen kost en inwoning te werken in de zorg. Het voor mijn familie niet makkelijk en pas nadat mijn moeder haar geloofsbelijdenis had afgelegd konden ze haar laten gaan naar het koude Holland.

Ze kwamen dus langs verschillende wegen naar Nederland en ontmoetten elkaar voor het eerst in Amsterdam.

Toen mijn ouders hier arriveerden was het begin jaren 60, de winters waren streng en er werd aan de huid gevoeld.

Was je wel echt zwart? Of schoensmeer misschien?

Over hoe dat destijds ging staat geschreven in mijn autobiografie; bent u de burgemeester?

Geachte aanwezigen,

In 2008 was ik landelijk nieuws omdat ik in Nederland de eerste zwarte vrouw was die ging waarnemen als burgemeester in Anna Paulowna. Ook nam ik waar in Naarden, ook die gemeente moest fuseren om de bestuurskracht te vergroten. Beide gemeenten zijn vandaag de dag niet meer zelfstandig. Anna Paulowna fuseerde met Wieringen, Wieringermeer en Nieuwe Niedorp en die gemeente heet nu Hollands Kroon, Naarden fuseerde met Muiden en Muiderberg en Bussum en werd Gooise Meren.

Dat ik burgemeester zou worden, en daarnaast 12 jaar senator en 6 jaar substituut-ombudsman lag niet in de lijn der verwachtingen. Thuis hadden we het niet breed en was het wel gezellig en was ik met mijn drie zussen en ouders gelukkig.

Mijn eerste echte tegenslag kreeg ik als 11 jarige. Ik kon goed leren en had een goede Cito-toets gemaakt; 86%. Ik droomde er van om naar het VWO te gaan, mijn vriendinnen wilden daar ook heen en de school was op een kwartiertje lopen van ons huis. Mijn schooladvies was echter heel teleurstellend. De docenten vonden voor mij de huishoudschool passender.

Ik kwam in verzet, werd opstandig, begon te vechten op school. Mijn ouders wisten zich geen raad. Hun ouders konden ze niet raadplegen, die woonden nog in Suriname en het was nog geen tijd van een appje en de belkosten waren hoog. Uiteindelijk vroegen ze wat ik nou echt wilde. En ik wilde heel graag naar het VWO. Mijn vader is toen gaan praten en ik mocht mijn motivatie komen toelichten.

Eén jaar kreeg ik de kans om te laten zien of ik het aankon. En het lukte! Na het VWO deed ik tweede studies en promoveerde ik op het onderwerp privatisering. Zonder mijn ouders en de rector die mij de kans gaf had ik mij niet zo kunnen ontwikkelen.

De realiteit

Want dat ontwikkelen lukte. Dat ik uiteindelijk 7 jaar waarnemend burgemeester van de gemeenten Anna Paulowna tegenwoordig Hollands kroon en Naarden tegenwoordig Gooise Meren, 12 jaar senator, 6 jaar substituut Nationale ombudsman en tegenwoordig dijkgraaf van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht zou worden lag niet in de lijn der verwachtingen.

En zo kwam ik terecht in de wereld van hoger opgeleid Nederland, de weldenkende mensen.

Dat zou je tenminste denken, dus deel ik drie willekeurige ervaringen met jullie.

Want in mijn leven krijg ik regelmatig te maken met beelden en met discriminatie en racisme.

Ik citeer om te beginnen uit mijn autobiografie die getiteld is: Bent u de burgemeester?

“Ik maakte mee, dat een meneer mij met grote verbazing aan staarde tijdens een druk bezochte bijeenkomst. Met een onderzoekende blik bekeek hij mij van top tot teen. Zijn ogen werden nog groter toen hij zag dat ik de ambtsketen droeg.

“Bent u de burgemeester?”

“Nee! Dàt geloof ik niet!”

Eén van de bodes ving het gesprek op. Voordat ik iets kon zeggen werd meneer bij de arm genomen en verdwenen zij in de menigte. Er waren veel gasten en al snel was ik weer in gesprek. Na een half uur stond hij weer voor mij. Met een rood hoofd. Meneer hakkelde excuses. Hij had het niet zo bedoeld. Hij deed mij beseffen dat ik niet voldeed aan zijn beeld. Meneer was zo eerlijk geweest om mij dat in mijn gezicht te zeggen. Ik realiseerde mij dat er waarschijnlijk meer waren die dachten, wat hij

hardop had gezegd. Het was hard werken van twee kanten. Ook ik moest mijn beeld bijstellen want ik ben niet bezig met mijn huidskleur tijdens de uitoefening van mijn ambt. Blijkbaar waren er mensen die daar wel mee bezig waren. In Anna Paulowna had ik dat eerder gemerkt. Mijn gedachten dwaalden af. Ik realiseerde mij, dat beelden eeuwenoud waren en dat zij een bron van onrecht vormden. Het kon nog wel eens heel lang gaan duren voordat niet het uiterlijk en de daar aan gekoppelde beelden, maar de kwaliteiten en de ambities van de betreffende persoon van doorslaggevend belang zouden zijn.

Een tweede ervaring die ik nooit zal vergeten deed ik op in de deftige Senaat. Van 2003-2015 was ik senator.

Een ontmoeting met de VVD-senator barones Schimmelpenninck van der Oye verstoorde mijn gemoed. Stralend zei ze, terwijl we elkaar buiten de plenaire zaal even spraken: 'Wat leuk om u te ontmoeten. Mijn over-overgrootvader had slaven in Suriname. Daarom komt Suriname ook voor in het boek dat wordt geschreven over onze familie.' Even voelde ik irritatie, want zo'n begroeting had ik niet verwacht. Ik kon geen woord uitbrengen. Ze was duidelijk trots op haar afkomst. Dat haar geschiedenis voor mij weleens heel kwetsend kon zijn kwam blijkbaar niet in haar op. Wat háár familie rijkdom en voorspoed had gebracht betekende voor mijn voorouders armoede, verdriet en vernedering en totaal geen zelfontplooiing.

Tegen het einde van de middag liep ik het Binnenhof over richting de parkeergarage om met de auto weer naar huis te gaan. Haar opmerking zat me niet lekker. Ik had heel erg mijn best gedaan om te studeren en te promoveren en tot dat bewuste moment had ik juist het gevoel dat ik bezig was om aan het senatorschap effectief invulling te geven. Ik zat daar niet vanwege mijn kleur. Ik had complimenten ontvangen en respect, maar hoe werd er eigenlijk echt naar mij gekeken? Hoorde ik er wel bij? Hoe meer ik over het voorval nadacht, hoe onzekerder ik werd. Ik besprak het in mijn omgeving en kreeg terug: 'Wat een racistische opmerking, misschien moet je daar stoppen.' Maar mijn ouders haalden lachend hun schouders op: 'Niets nieuws onder de zon.'

Gewoon doorgaan.' Maar de vraag bleef door mijn hoofd malen. Waarom had de barones die opmerking gemaakt, kennelijk zonder enig historisch besef of inlevingsgevoel?

De week erop raapte ik al mijn moed bij elkaar en liep op haar af toen we elkaar naderden in de gang. Ze deed een stap naar achteren toen ik haar de vraag stelde, precies zoals die door mijn hoofd had gespoekt. Uiterst verbaasd keek ze mij aan. Met grote ogen zei ze dat ze op geen enkele manier bedoeld had mij te kwetsen. Op mijn beurt was ik stomverbaasd

over haar reactie. Minutenlang keken we elkaar sprakeloos aan. Aan de oprechtheid van haar reactie twijfelde ik niet. Terwijl we daar tegenover elkaar stonden, besloot ik de barones maar eens iets beter te leren kennen en meer over mezelf en mijn familie te vertellen.”

Oude verhalen zou je denken.

Maar in 2021 moest ik mijn nichtjes en neefjes opbeuren.

Als baby'tje zaten ze op mijn schoot en ook zij wisten, net als ik, lage schooladviezen te overwinnen. Ze zijn nu wijkagent, kraamverzorgster, profvoetballer, leerkracht, tandartsassistent en nog veel meer.

Geregeld hoor ik hen praten over racisme en discriminatie. Ze gaan er allemaal verschillend mee om. Nadat de Belgische topman van BinckBank, Vincent Germyns recent, zwarte vrouwen vergeleek met zwarte Skoda's die wel lekker rijden, maar waarmee je niet gezien wilt worden, zaten mijn nichtjes er even doorheen. 'We werken zo hard, iedere dag, en doen goed mee in de samenleving. Waar verdienen we dit aan? Tante, stopt dit nooit?' Een bevredigend antwoord kon ik hun niet geven. Ik mopperde dat het te sneu was voor woorden, helemaal in zo'n voorbeeldfunctie.

Ik dacht aan mijn ouders, die al vroeg tegen mij zeiden: laat je niet van de wijs brengen. 'Gewoon doorgaan,' hield ik mijn nichtjes voor.

Bij mezelf dacht ik: Dit kan niet! Er zijn grenzen! Hoe kan de samenleving afdoende omgaan met dit soort individuele gevallen van discriminatie?

Door zwarte vrouwen te vergelijken met auto's worden zwarte vrouwen net als auto's gebruiksvoorwerpen. De uitspraak toont geen enkel respect voor zwarte vrouwen en werpt ons terug in de geschiedenis, namelijk toen zwarte vrouwen tijdens de slavernij verhandeld werden op de slavenmarkt. Verkocht als een economisch goed, om als een gebruiksvoorwerp te gaan werken op het land of in de huishouding in de betere gevallen, vaak overgeleverd aan de grillen van de masra, ook wel de eigenaar.

Nadat er in de media commotie was ontstaan kwamen er excuses van Vincent Germyns. Hij had het gezegd tijdens een teamuitje. Het was nooit de bedoeling geweest om te kwetsen of te discrimineren. De topman verklaarde juist trots te zijn op de diversiteit binnen zijn onderneming. En daarna werd het stil.

Mij gaat het niet specifiek om Vincent Germyns. Het gaat mij om zijn uitspraak. Hoe gaan we daarmee om als samenleving? De Raad van Commissarissen is zijn werkgever, wat deed de Raad van Commissarissen? Wat deed De Nederlandse Bank? De Nederlandsche Bank (DNB) toetst bestuurders, commissarissen en andere belangrijke functionarissen van

financiële instellingen en beoordeelt of ze geschikt zijn voor de functie en betrouwbaar en geschikt zijn. Wat deed de samenleving? Wat voor signaal gaat er van uit, dat de bank nog steeds wordt geleid door deze topman?

Mijn vader en moeder waren geduldig en vriendelijk naar onwetenden die in 1963 aan hun huid voelden. Waren ze echt zo zwart? Of was het schoensmeer misschien? Maar als zij iets merkten van discriminatie dan pikten zij dat niet en gaven ze er ruchtbaarheid aan. Zo werd mijn moeder na een telefonisch gesprek aangenomen als poststypiste. Er waren dringend mensen nodig en ze beschikte over de benodigde opleiding en ervaring. Maar toen zij zich op de eerste werkdag ten kantore meldde en kennis wilde maken met haar nieuwe collega's bleek de vacature ineens al vervuld. Ze vertelde haar verhaal destijds bij het toenmalige Stad Radio Amsterdam en na de uitzending stond de telefoon er roodgloeiend van anderen die ook zulke schandelijke ervaringen hadden.

Ook vandaag de dag spreken steeds meer mensen zich uit tegen discriminatie en racisme.

In het verleden zou een voor racisme veroordeelde agent in ons land zomaar gepromoveerd kunnen worden in een leidinggevende functie bij de vreemdelingen politie. Het n-woord dat hij had uitgesproken bij een aanhouding in 2021 en de boete die hij moest betalen op grond van deze zware belediging zouden worden gebagatelliseerd. Niet zeuren, zou er gezegd worden. Laten we er vooral niet te ingewikkeld over doen. Gelukkig ligt deze tijd achter ons en besloot de politietop deze bevordering terug te draaien.

Eerder dit jaar werd bekend dat de Koninklijke Marechaussee niet langer mensen mag controleren op basis van hun huidskleur, zo heeft het gerechtshof in Den Haag geoordeeld. Daarmee wordt een eerdere uitspraak van de rechtbank, die etnisch profileren wél toestond, ongedaan gemaakt.

Ook bij het College voor de Rechten van de Mens zijn er goede ontwikkelingen. Daar was onlangs een uitspraak in een zaak van iemand die zelf niet werd gediscrimineerd maar hoorde dat collega's dat deden. In deze situatie zaten collega's in een bedrijfsrestaurant te eten en hoorde een andere collega dat twee andere collega's zich discriminerend uitten. Degene die dat hoorde meldde dat bij het management maar en die zeiden er niets aan te kunnen doen. In het verleden zou het oordeel van het College luiden dat de klacht niet over de persoon zelf ging, immers hij hoorde anderen dit doen. Vandaag de dag dient de werkgever te zorgen voor een veilig werkklimaat en is deze dus wel aan zet als collega's tijdens de lunch discriminerende opmerkingen maken en een andere collega dat hoort.

Het zijn hoopvolle ontwikkelingen en toch betekenen deze voorbeelden niet dat we er al zijn met elkaar.

De onderwerpen discriminatie en racisme vragen om forse investeringen. Ook de rechtsstaat bekommert zich steeds meer om discriminatie en racisme. Sinds 2012 bestaat het College voor de Rechten van de Mens, ik noemde deze organisatie al eerder. Dit is het mensenrechteninstituut van Nederland. Deze organisatie behandelt ook discriminatie klachten. Een jaar geleden mocht ik zelf voorzitter zijn van de wervingscommissie Nationaal coördinator tegen discriminatie en racisme. Deze Nationaal Coördinator is regeringscommissaris en verbindt, jaagt aan en treedt op als waakhond als het gaat om de bestrijding van discriminatie en racisme. De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme gaat voor gelijkwaardigheid, rechtvaardigheid en inclusiviteit in Europees en Caribisch Nederland.

Verandering

Tegenwoordig ben ik dijkgraaf Amstel Gooi en Vecht en regel ik met het DB, het AB en de uitvoeringsorganisatie Waternet het watermanagement in het beheer gebied van Amstel Gooi en Vecht. We zorgen er voor dat er voldoende water is, dat het water schoon is en bewaken de biodiversiteit. Ons gebied kent veel dijken, keringen en kades en ligt onder het zee niveau. Met steden als Amsterdam, Amstelveen, Uithoorn, Hilversum, een deel van Utrecht en een deel van Haarlemmerliede en een flink buitengebied in de Gooi en vechtstreek met de zandgronden en de Ronde Hoep, de calamiteitenpolder, gaat het om 1,3 mln mensen.

Tevens ben ik voorzitter van de [staatscommissie tegen discriminatie en racisme](#). Janneke Gerards, hoogleraar fundamentele rechten aan onze Universiteit Utrecht, is lid van deze commissie naast zes andere leden. Deze commissie is ingesteld voor vier jaar en heeft een wetenschappelijke insteek. De Tweede Kamer heeft langs de weg van een aangenomen motie van het lid Asscher om de instelling van deze commissie gevraagd. Toen ik vervolgens door de regering werd gevraagd om deze zware verantwoordelijkheid op me te nemen heb ik geen moment gearzeld. De staatscommissie tegen discriminatie en racisme onderzoekt discriminatie en racisme op alle gronden. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is in ons land niet toegestaan. We doen onderzoek naar sectoren zoals de zorg, de woningmarkt, het onderwijs, de arbeidsmarkt en natuurlijk doen we ook onderzoek naar discriminatie en racisme van de overheid van de Nederlandse samenleving. Ook wordt er onderzoek gedaan naar discriminatie en etnisch profileren bij en door de overheid. Op basis van het onderzoek informeert de staatscommissie voorts de overheid over de stand van discriminatie en racisme. Daarnaast zal de overheid worden geadviseerd over de verbetering van beleid, wet- en regelgeving, met als doel om discriminatie en racisme tegen te gaan.

De commissie is nu een jaar op weg en na een opstart, want iedere staatscommissie is uniek en moet zich vormen, personeel zoeken, huisvesting vinden en een werkprogramma moet er ook geschreven worden waarin je uitlijnt wat je gaat doen. De belangrijkste taak is om de overheid door te lichten op discriminatie en racisme. We zijn aan het bedenken hoe we dat op een wetenschappelijk verantwoorde manier kunnen doen want de overheid is groot en breed. Dit jaar nog starten er pilots.

Inmiddels ligt er een werkprogramma en hebben we besloten dat we de Caribische eilanden die gemeenten zijn Saba, Sint Eustatius en Bonaire nadrukkelijk willen aansluiten. U zult wel denken dat is logisch en tegelijkertijd weten we allemaal dat Caribisch Nederland zich niet altijd mag verheugen in de aandacht van Europees Nederland. Ook zijn we in gesprek over een interessant fenomeen want wat doet het met iemand als die al op heel jonge leeftijd een veel te laag schooladvies krijgt, geen stageplek kan vinden, geen woning kan vinden, kortom in iedere levensfase te maken krijgt met discriminatie en racisme.

Samen met de Nationaal Coördinator tegen discriminatie en racisme en met het College voor de rechten van de mens schreven wij een brandbrief over het eenzijdig overheidshandelen. Onze oproep; breng 'eenzijdig overheidshandelen' onder de Algemene wet gelijke behandeling. Dat adviseren de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR), het College voor de Rechten van de Mens en de Staatscommissie tegen discriminatie en racisme aan minister Bruins Slot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daardoor kunnen burgers betere rechtsbescherming krijgen als zij zich door de overheid gediscrimineerd voelen. Burgers kunnen namelijk een klacht indienen als niet aan deze Algemene wet gelijke behandeling is voldaan, maar zij kunnen dat nu nog niet doen als het een overheidsdienst is.

Afgelopen zaterdag startte het herdenkingsjaar 150 jaar slavernijverleden en heeft de commissie ook nagedacht over de doorwerking van het slavernij verleden. De commissie heeft wetenschappers de opdracht gegeven om vanuit hun expertise te reflecteren. Werkt het slavernij verleden door in het heden in de zorg, de woningmarkt, het onderwijs, de arbeidsmarkt en natuurlijk ook in de overheid? Eergisteren bood ik deze [essaybundel](#) aan aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Ook voor u is er straks een exemplaar beschikbaar en kunt u alle informatie terug te vinden op de site van de staatscommissie.

De staatscommissie hoopt dat iedereen die deze bundel leest zich de vraag stelt of er sprake is of kan zijn van doorwerking of misschien zelfs wel van doorwerkingen van het slavernijverleden of op zijn minst aan het denken is gezet. Het komende herdenkingsjaar is wat de staatscommissie betreft geslaagd wanneer wij ons rekenschap geven van de indringendheid van de vraag naar de doorwerkingen en van de moed die de samenleving,

het openbaar bestuur in al haar domeinen en de politiek tonen door niet weg te kijken van de gevolgen van het trans-Atlantische slavernijverleden in de huidige tijd. Alleen door er meer over te weten kunnen we er in de samenleving met elkaar het gesprek over aangaan en na de gemaakte excuses 150 jaar na dato eindelijk gaan starten met de verwerking van deze vreselijke gebeurtenissen in de geschiedenis.

De staatscommissie zelf zal in haar werk de verklaringen, kanttekeningen, reflecties en aanbevelingen meenemen bij het invullen van de opdracht. Ze vormen een invalshoek voor de staatscommissie om de regering te informeren over de oorzaken van discriminatie en racisme in het heden. Hierbij gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de institutionele dimensie van discriminatie en racisme en de rol van de overheid. In het najaar komt de staatscommissie met een tussenrapportage waarin deze bevindingen, samen met andere bevindingen uit verkenningen en gesprekken met anderen, de eerste antwoorden geven op vragen rondom aard, omvang en oorzaken van discriminatie en racisme en zullen de vervolgstappen in het werk van de commissie worden gepresenteerd.

Toekomst

Het is belangrijk dat ook de Universiteit Utrecht investeert in discriminatie en racisme. Vorig jaar bracht de commissie *Universiteit Utrecht en slavernij* o.l.v. James Kennedy een adviesrapport uit (Rekenschap geven) over de banden van onze universiteit met slavernij. Een van de aanbevelingen was dat meer onderzoek nodig is. Niet alleen naar de rol van de universiteit t.a.v. slavernij, maar ook door in bredere zin onderzoek te doen naar racisme en koloniaal verleden. En er werden aanbevelingen gedaan over hoe slavernijverleden een plaats krijgt in het onderwijs. Een stuurgroep onder duo-voorzitterschap van de door mij zeer gewaardeerde James Kennedy en mijzelf, met de leden Bruce Mutsvairo, Makeda Ferguson (African Caribbean Heritage Network), Henk van Rinsum, Kai Bhawanibhiek en Femke den Boer (van het Centrum van Wetenschap en Cultuur van de UU) zal de komende jaren - we hebben nu t/m 2025 voor ogen - initiatieven rondom het slavernijverleden en kolonialisme monitoren, stimuleren en faciliteren en zal samenwerking opzoeken met partijen buiten onze universiteit. De stuurgroep zal zelf ook initiatieven nemen, zoals deze ochtend.

Hiernaast is het belangrijk dat we onszelf in de spiegel aankijken.

Het is de vraag of en hoe de academische wereld discriminatie en racisme reproduceert.

Het is ook de vraag hoe de academische wereld is toegerust om te reflecteren op haar eigen raciale patronen en op die in de samenleving als

geheel, en ook hoe kan worden bijgedragen aan een noodzakelijke radicale transformatie.

We hebben vind ik een nieuwe, kritische common sense nodig om verder te kunnen. Om bij te dragen in de ontwikkeling van nieuwe generaties moet het kennisveld ingrijpend veranderen. Zoals Philomena Essed wijselijk opmerkte, kan deze nieuwe generatie misschien het inzicht cultiveren dat de universele gelijkwaardigheid een onderliggende basis is voor de collectieve oplossing van de moeilijke problemen van ons heden en onze toekomst (Slavernijverleden, 2021).

Dit alles overziende moeten universiteiten een proces van dekolonisatie doormaken. Gezien de historische rol van universiteiten in de (re)productie van een witte (koloniale) elite en van kennis die haar machtspositie en rol in onteigening en in bezit nemen legitimeert, moeten universiteiten een eigen proces van zelfanalyse en transformatie doormaken. De academische norm (wit, mannelijk, elite, valide) moet aan onderzoek onderworpen worden en de Afrikaanse diaspora als kennisproducent en zwarte en (andere) inheemse paradigma's (en talen) moeten worden geïncorporeerd, met name van voormalige Nederlandse koloniën van Oost en West. Dit houdt ook het kritisch analyseren van kennisproductie en academische sociabiliteit in. Er moet een collectief proces worden geïmplementeerd dat een omgeving voor ogen heeft die kritisch denken, collectieve reflectie en creatieve co-creatie met andere dan academische kennisproducenten ondersteunt.

Het instellen aan Nederlandse universiteiten van permanente academische leerstoelen voor de kritische studie van ras/racisme en (trans-Atlantisch) kolonialisme, met een specifieke focus op Nederland, in nauwe samenhang met permanente leerstoelen over Afro-Nederlandse geschiedenis en culturen. Het instellen van wetenschappelijke functies op deze gebieden aan Nederlandse universiteiten zodat onderwijs en supervisie kan worden gecreëerd voor bachelor-, master- en PhD-studenten. Deze moeten structureel gefinancierd worden door de overheid. Beschikbaarheid van structurele (in plaats van subsidieafhankelijke) financiering voor onderzoek op deze gebieden.

Aangezien de producenten van kennis over racisme, in het verleden en nu, voornamelijk zwarte critici en activisten zijn, moeten hun kennis en ervaringen leidend zijn bij de organisatie van genoemde leerstoelen en functies. Dit dient tevens te gebeuren in nauwe samenwerking met het kenniscentrum van het Slavernij Museum (in oprichting), en met grassroots organisaties van de Zwarte gemeenschap van het hele Koninkrijk (zoals Landelijk Platform Slavernijverleden, Nederland Wordt

Beter, The Black Archives en Black Queer & Trans Resistance NL). Als kennisproducenten en fundamentele aanjagers van sociaal bewustzijn en transformatie, moeten dergelijke organisaties lange termijnfinanciering toegekend krijgen.

En dat het ook gaat om het systeem om de universiteit heen merk ik dagelijks thuis zelf. Mijn zoon is uitgeloot voor diergeneeskunde en studeert nu biologie in Utrecht en is onlangs voor de 35ste keer gaan hospiteren. Altijd leuke gesprekken, maar hij wordt nooit geselecteerd. Inmiddels is de SSH gestart met een onderzoek omdat ze het opvalt dat studenten met een diversiteitsachtergrond moeizaam aan een kamer komen. Misschien wordt het loting naar de toekomst toe maar voorlopig zit ik thuis met een kind dat begint te frustreren en niet begrijpt wat er mis is met hem. Hij heeft besloten zijn koers te gaan verleggen en gaat na de zomer animal sciences studeren in Wageningen. Hopelijk lukt het hem wel om daar een kamer te vinden.

Om veranderingen te kunnen bewerkstelligen stroop ik zelf ook de mouwen op en doe ik zelf als zwarte vrouw op tal van terreinen mee. Naast mijn werk zet ik mij zoveel als mogelijk maatschappelijk in. Ik ben ook lid van de LSR, Landelijke Selectiecommissie Rechters, voorzitter RvT's stichtingen Slot Zuylen, lid RvT VSB fonds en het bestuur van VSB Vermogensfonds in Utrecht en voorzitter en lid RvT PCOU/St. Willibrord Utrecht.

Ik kom tot een afronding.

Dit jaar hebben op 1 juli 150 jaar afschaffing slavernij herdacht en gevierd. Op 1 juli 1863 werd de slavernij afgeschaft in Suriname en de Nederlandse Antillen

Tot 1873 moest er verplicht worden gewerkt op de plantages.

De opa van mijn vader, Alexander Silas, werd geboren op 18 april 1876 (foto). In onze familie was hij de eerste die dus na de periode van de slavernij en de verplichte contractarbeid in vrijheid werd geboren.

Direct was er veel talent te zien in mijn familie want mensen gingen andere activiteiten oppakken en lieten de landbouw achter zich.

Ik sta nu voor jullie.

Het is iedere dag weer een uitdaging en laten we die samen aangaan.

Ten kon drai. De tijden zijn veranderd. Moedig voorwaarts.